

Tid Torsdagen den 22 februari 2024, kl. 16:00-17:06
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Tisdagen den 5 mars 2024 §§ 1-7, 13, 14, 17-58, 61-70, 72, 74
Anslaget Onsdagen den 6 mars 2024 §§ 1-7, 13, 14, 17-58, 61-70, 72, 74
Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 22 februari 2024 §§ 8-12, 15, 16, 59, 60, 71, 73
Anslaget Måndagen den 26 februari 2024 §§ 8-12, 15, 16, 59, 60, 71, 73

Jan Valeskog §§ 1-62, 64-74

Jonas Naddebo §§ 1-29, 31-62, 64-74

Cecilia Obermüller § 63

Mikael Blomstrand §§ 30, 63

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Jan Valeskog (S), ordföranden §§ 1-62, 64-74
Jonas Naddebo (C), vice ordföranden §§ 1-29, 31-62, 64-74
Per Strängberg (S)
Bsrat Asgedom Mebrahtu (S)
Maria-Elsa Salvo (S)
Maria Mustonen (V)
Aidin Zandian (V)
Cecilia Obermüller (MP)
Johan Nilsson (M)
Kristina Lutz (M) §§ 1-62, 64-74
Annika Elmlund (M)
Mats Johnsson (SD)
Björn Ljung (L) §§ 1-62, 64-74

Tjänstgörande ersättare:

Katrin Nyström (S) § 63
Mikael Blomstrand §§ 30, 63
Karin Blomstrand (M) § 63
Christer H Sjöblom (M) § 63

För Jan Valeskog (S)
För Jonas Naddebo (C)
För Kristina Lutz (M)
För Björn Ljung (L)

Ersättare:

Joel Stade (S) §§ 1-53
Katrin Nyström (S) §§ 1-62, 64-74
Emilia Wikström Melin (S)
Sara Stenudd (V)
Jonas Darai (V)
Oscar Gullberg (MP)
Karin Blomstrand (M) §§ 1-62, 64-74
Christer H Sjöblom (M) §§ 1-62, 64-74
Mikael Blomstrand (C) §§ 1-29, 31-62, 64-74
Mikael Valier Furtenbach (KD)

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Tjänstepersoner:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Amanda Horwitz, Mikael Andersson Ståhl, Julia Björklund, Torleif Falk, Per Hansson §§ 1-2, Torkel Kjellman §§ 1-7, 29-74, Martin Schröder, Helén Taubert, nämndsekreterare Sara Högne och Fabian Lind, borgarrådssekreterarna Adam Valli Löfgren och Helena Andersson samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-16

§ 16

Stockholms stads säkerhetsprogram. Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr 2023-17569-00

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
- 2 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Björn Ljung (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 5 februari 2024.
Bil § 16

Tjänsteutlåtandet avser svar på remiss från kommunstyrelsen om Stockholms stads säkerhetsprogram.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP) och Mats Johnsson (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna

kontorets utlåtande som svar på remissen, samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar revideringen av Stockholms stads viktiga säkerhetsprogram. Vi instämmer i kontorets synpunkt att informationssäkerhet bör lyftas fram som ett fokusområde i säkerhetsprogrammet, inte minst mot bakgrund av senaste tidens allvarliga ransomware-attacker. Programmet hänvisar till att informationssäkerhetsarbetet finns beskrivet i stadens kvalitetsprogram, men brister i informationssäkerhet kan ha allvarliga konsekvenser för övriga säkerhetsområden, som personsäkerhet och beredskap, genom att störa tillgången till nödvändiga resurser, sabotera kritiska system, störa kommunikation, äventyra dataintegritet och öka sårbarheten för fysiska attacker.

Vi saknar även resonemang kring det stora ansvar staden rimligtvis borde ha för förtroendevalda politikers säkerhet. Den politiska debatten har blivit råare och färre engagerar sig i politiska partier idag. Samtidigt ökar hotet mot förtroendevalda. Enligt Brottsförebyggande rådet har 25 procent av alla förtroendevalda varit utsatta för trakasserier, hot eller våld.

Detta hot påverkar inte bara individer och familjer utan hotar även vårt demokratiska samhälle. Trots att hot och hat mot förtroendevalda adresseras i säkerhetsprogrammet, verkar det inte vara tillräckligt anpassat för den komplexa hotbilden de möter som beslutsfattare. Hotet kan komma från olika håll, inklusive stater, organiserad brottslighet och missnöjda medborgare som kan påverka politiska beslut. Det är också en brist att säkerhetsprogrammet främst fokuserar på en snäv grupp förtroendevalda. Det är nödvändigt att Stockholms stad säkerställer skydd för alla förtroendevalda för att vår demokrati ska värnas och för att de ska känna trygghet i sitt arbete och engagemang.

- 3) Johan Nilsson m.fl. (M) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Omvärldsläget som råder inför antagandet av ett nytt säkerhetsprogram skiljer sig markant från den situation som rådde vid antagandet av det föregående programmet. Idag råder det krig i vårt närområde till följd av Rysslands orättfärdiga invasion av Ukraina och säkerhetsläget är osäkrare än på länge. Sverige är också utsatt för en omfattande desinformationskampanj som påverkar samhällets stabilitet. Klimatförändringar ställer också krav på stadens

beredskap att hantera händelser som kan vara samhällsstörande.

I egenskap av huvudstad och landets ekonomiska, politiska, kulturella och mediala centrum kan Stockholm antas vara särskilt utsatt för antagonistiska hot, attentat och dödligt våld. Då Stockholm stad ansvarar för nästan en tiondel av landets befolkning är det angeläget att säkerhetsarbetet fungerar väl. God beredskap och redundans i stadens verksamheter och digitala system ska aldrig vara valbart.

Säkerhetsprogrammet är tätt sammanlänkat med andra stadsövergripande styrdokument och det är angeläget att samordningen mellan central och lokal nivå fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det nya säkerhetsprogrammet konstaterar att den centrala krisledningen ska öva årligen och kriskrisledningsnämnden minst en gång per mandatperiod. Med anledning av det osäkra omvärldsläget framhåller vi vikten av att förvaltningar, nämnder och styrelser också har fått möjlighet att öva på olika potentiella scenarion.

Säkerhetsprogrammet kan inte vara ett statiskt dokument under programperioden utan behöver syfta till att konkret stärka Stockholms motståndskraft och beredskap. Under fokusområdet beredskap anser vi att det behövs skarpa skrivningar angående tillgången till skyddsrum då programmet saknar det helt i sin nuvarande form. En stark motståndskraft i Stockholm förutsätter också att medborgare har kännedom och kunskap om stadens säkerhetsarbete. Nämnder och styrelser ansvarar för att kontinuerligt arbeta med informationskampanjer bör också förtydligas för att uppnå programmets intentioner.

Då Stockholm har en stor andel fristående aktörer som är verksamma inom exempelvis omsorg och utbildning möter dessa verksamheter också tusentals stockholmare. Säkerhetsprogrammets skrivningar gällande civilsamhälle och näringsliv är för tunna och det är angeläget att det finns en struktur för samverkan även med aktörer utanför stadens organisation som inte omfattas av Samverkan Stockholmsregionen (SSR). Detta bör kompletteras och förtydligas utifrån samtliga fokusområden i programmet.

Vi vill också betona vikten av att Stockholm samarbetar internationellt där erfarenheter och arbetssätt kan delas för att bättre förbereda staden på samhällsstörande händelser. Under föregående mandatperiod blev Stockholm medlemmar i Counter Terrorism Preparedness Network (CTPN), ett nätverk av städer, akademiker och oberoende experter vars syfte är att

stärka strategisk beredskap och utgör ett gott exempel på kunskapsutbyte.

- 4) Björn Ljung (L) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut, samt att istället anföra följande:

Det är bra att förvaltningen i sitt remissvar lyfter socialekreterares situation, om än kortfattat. Men i den viktiga frågan om hot mot socialtjänsten vill vi se att även utmaningen med underrapporteringen av hot i incidentrapporteringssystemet IA adresseras. Vi menar att staden bör ta ett större grepp kring att systematiskt belysa problemen och uppmuntra medarbetare till att anmäla hot i IA för att underlätta arbetsmiljöarbetet. Erfarenheten visar att medarbetare ibland tvärtom uppmanas att inte rapportera in en del incidenter med budskapet att det handlar om obetydliga saker som hör till en socialekreterares vardag att hantera. En sådan inställning underlättar inte arbetet att stävja hot och verka för socialekreterarnas trygga arbetsmiljö.

Vi saknar också ett fokus på cybersäkerhetsperspektivet. Det framgår av ärendet att stadens nämnder och bolag ansvarar för arbetet, med stöd av stadens säkerhetsskyddschef som har det övergripande ansvaret. Detta är av stor vikt: alla stadens verksamheter med digital verksamhet behöver ha beredskap för cyberattacker, samtidigt som det behöver finnas ett centralt stöd i staden att få.

Frågan återstår hur man säkerställer efterlevnad i respektive nämnd/bolag. Att enbart göra en analys räcker inte. Kontinuerlig revision av regelefterlevnad och systematiskt cybersäkerhetsarbete är av yttersta vikt. Även i system som köps in från underleverantörer och som drifas av tredjepart. Detta har blivit tydligt under de senaste veckorna.

Vi menar att termen "cybersäkerhet" behöver synas på fler platser. Det är korrekt att "cyberförsvar" är ett militärt ansvarsområde, men det dagliga ansvaret för cybersäkerhet ligger hos det civila, och ska så göra. Det borde få ett större utrymme under en egen fokuspunkt i dokumentet

Det framgår av ärendet vidare att "Nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till utveckling och goda beslutsunderlag genom att dokumentera och rapportera händelser, incidenter, lägesbilder och andra iakttagelser som kan påverka stadens säkerhet." Här menar vi att nämnder och bolag också borde få en månadssammanställning på digitala incidenter och risker. Mycket information från verksamheten levereras i övrigt när det kommer till säkerhetsfrågor, men

just den digitala delen saknas. Nämnder och bolagsstyrelser bör kunna redovisa en generell överblick på vilka hotbilder som finns, och hur dessa motverkas. Cybersäkerhet behöver få utrymme i stadens forum på samma sätt som när vi följer upp verksamheten i övrigt.

Under punkten om säkerhetsskydd nämns "signalskydd" specifikt. Detta är viktigt, men med tanke på införandet av EU-direktivet NIS2 som införlivas senast 17 oktober 2024 i svensk lagstiftning så kommer troligen ansvarsområdet utökas. Här hade vi i skrivelsen velat se fler aspekter av informationssäkerheten. Det skulle tydligt behöva framgå att krav ställs vad gäller efterlevnad av stadens säkerhetsskyddsregler i enlighet med gällande lagstiftning och krav på god hygien inom cybersäkerhet. Bland annat kryptering av data, kontinuerlig övervakning av system, rutiner för incidenthantering och andra relevanta säkerhetsfunktioner.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av från ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP) och Mats Johnsson (SD).

Ersättaryttrande

Mikael Valier Furtenbach (KD) lämnar ersättaryttrande enligt följande:

Stadens säkerhetsprogram utgör ett viktigt styrdokument i en orolig tid. Sedan det föregående programmet togs fram har världen genomgått en pandemi, Europa har drabbats av ett konventionellt invasionskrig i Ukraina och i Sverige har terrorhotnivån höjts till fyra på en femgradig skala.

Vi välkomnar tillägget i programmet om att samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden för kommunorganisationen ska hålla samma höga säkerhet oavsett om verksamheten sköts i egen eller extern regi. Likaså välkomnar vi stadsledningskontorets ökade kapacitet kopplat till kris- och krigsorganisation, som del av totalförsvaret.

För stadsbyggnadsnämndens ansvarsområden vill vi understryka vikten av en utvecklad samverkan med byggbranschen i hanteringen av sprängämnen samt att arbetsområden utformas med hänsyn till dess påverkan på trygghet och tillgänglighet.

Vi är skeptiska till att informationssäkerhet och otillåten påverkan helt eller delvis bryts ut. Delar av dessa områden

kan av förklarliga skäl omhändertas i stadens kvalitets- och trygghetsprogram, men vi menar att såväl informationssäkerhet och otillåten påverkan fortsatt behövs även i säkerhetsprogrammet. Infiltrationsrisker i organisationen samt it-attacker mot kommunens system utgör en viktig säkerhetsaspekt som behöver hanteras tillsammans med rättsväsendet.

Avslutningsvis beklagar vi att vänsterstyret inte verkar ha prioriterat säkerhetsprogrammet tillräckligt. Det tidigare säkerhetsprogrammet har redan löpt ut och det glapp som nu uppstår till dess att fullmäktige behandlar ärendet under våren är anmärkningsvärt med tanke på dagens svåra säkerhetsläge.

Underrättelse

Kommunstyrelsen ska underrättas om beslutet.